

Podria ser que l'únic pacifisme eficaç fos el que s'interessés per la ciència militar, per les guerres hagudes, pels canvis tècnics que les van modificar, pels moviments de les masses d'infanteria, les tàctiques, l'organització i els recursos desplegats. Comprendre les guerres i les seves causes és l'única manera d'evitar-les, probablement. I més encara: les guerres, ens agradi o no, afaiçonen la història de les societats i les nacions.

Un pacifisme que tingui com a únic motiu la defensa de la pau sense comprendre les causes dels conflictes i els beneficis dels guanyadors i només indiqui que les guerres "no serveixen per a res" és innocu. Des de la mítica guerra de Troia, la guerra pot ser entesa com una forma d'economia: de pillatge i robatori i l'usdefruit dels guanys dels conflictes. Insistir, per exemple, que la guerra civil espanyola no va servir per a res és només afirmable des de la posició dels vençuts. Als guanyadors prou que els va servir: van governar al seu albir durant uns quaranta anys, van ajornar la modernització del país una trentena d'anys i els senyors de la guerra van viure de les rendes del conflicte fins que van poder o voler –fins a la mort al llit, exactament.

Aquests dies he estat llegint el volum reeditat per Pagès Editors fet per Estanislau Torres que analitza la Batalla de l'Ebre i la caiguda de Barcelona. Hi ha dos fets difícils de pair que l'allunyen de celebracions cinematogràfiques i patriòtiques de la mena de *Soldat Ryan*. D'entrada, es tracta d'una guerra civil –una guerra entre germans– no pas d'una guerra contra un altre Estat i, segona, va ser una guerra perduda per Catalunya, i per la república, que prou que s'hi van esforçar els vencedors perquè quedés diàfanament clar. De manera que la Batalla de l'Ebre no és pas el mateix que la Batalla de Verdun o com el desembarcament de Normandia.

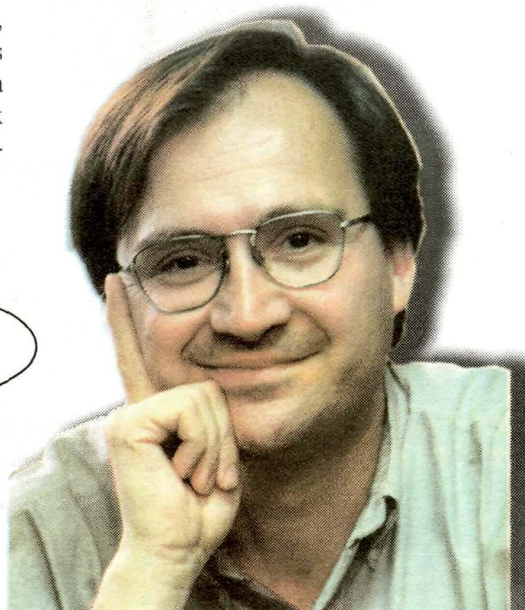
Un pacte de silenci espès ha caigut sobre la guerra civil. I fins a cert punt és comprensible: la quantitat de brutalitat que s'hi desplega fa posar els peus de punta. Ara bé, passats més de seixanta anys de la contesa, fóra bo de conèixer aquell episodi militar sense altre nord que intentar comprendre què va passar-hi amb una mirada serena.

Naturalment, els catalans ens sentim atrets per aquella batalla perquè s'hi decidí la sort de Catalunya, si és que no estava decidida per avançat. En aquest sentit: hi veiem un altre onze de setembre, també esperant inútilment, com llavors en 1714, que una altra potència estrangera ens ajudés o, simplement, com l'estiu del 38, que deixés la frontera oberta per permetre el pas d'armament.

Llegint el volum d'Estanislau Torres tens la impressió que fins i tot un escriptor limitat pot aconseguir ser una mena de brillantíssim portaveu d'una generació i pot esdevenir narrador hàbil d'uns fets històrics que li atorguen una justificació davant la feina àrdua d'escriure, que no sempre té recompensa.

ANDREU LONCÀ

Andreu Loncà

El Segle, 4-6-00